

- 136 on spred, jaz v sled, gnan želje neugasne,
dokler mi ne zablestijo z néba tam
— skoz poko okroglasto — reči prekrasne;
139 prišla sva vun in zrla spet k zvezdám.

Opombe: V. 7: imel sem zdetje . . . t. j. dozdevo; prim. Pletersnik s. v. — V. 19: Glej, Dit je . . . Rimljani so imenovali boga podzemlja — Dit (Dis), Grki pa Plut. Dis je podobno besedi Deus (Bog), kakor v resnici satan skuša v vsem posnemati Boga. Tri črke ima Dit, in tri obraze tudi — v nasprotju trem božjim osebam presv. Trojice (peklen-sko trojstvo: sovraštvo, onemoglost, neumnost — proti božjemu: ljubezni, vsemoči in modrosti); tudi so ti trije obrazi gotovo v neki zvezi s tistimi tremi strastmi, katerih simbole predstavljajo lev, ris in volkulja v I. spevu. S svojimi barvami merijo ti obrazi na tri dele sveta, ki so bili takrat znani: srednji na Evropo, desni na Azijo, levi na Afriko. Satan se zove (v. 28) vladar vseh teh treh svetov, seveda v ironičnem zmislu. — Trojen veter, mrzel kot led, prihaja od njegovih perut, da vse zledeneva; kako drugače pri Bogu: koder veje Duh božji, tam je življenje! — V. 42: v čopastem grebeni . . . greben mu je bil zrastel, ko se je bil uprl Bogu. — V. 67: da hrust je . . . Dante tu oči-vidno zamenjava dva Kasija, eden je bil Lucij K. (debel), a drugi Gaj K. (suh); in ta je bil izdajalec Cezarjev. — A kako to, da je Dante postavil ta dva plemenita Rimljana na dno pekla, v eno vrsto z Judežem? To je v tesni zvezi z njegovimi političnimi nazori; v tistih nesrečnih homatijah 13. in 14. stoletja namreč je Dante pričakoval rešitev in blaženi mir edino odtod, ako bi bile le dve oblasti na zemlji:

namestnik Kristusov v Rimu, vsevladar v verskih stvareh, cesar vsevladar v svetnih zadevah. (Prim. njegov spis de monarchia; cf. tudi uvod, Dom in Svet, 1910, str. 37). — V. 68: Toda že večer . . . t. j. večer 26. marca l. 1300., veliko soboto; potovanje skoz pekel je trajalo ravno 24 ur. — V. 96 že solnce terce pol . . . t. j. na južni poluti je že $\frac{1}{2}$ 8 h zjutraj, pol terce, ker ob 9 h zjutraj so menihi molili terco (tretjo uro); dan so pričenjali šteti ob 6 h zjutraj. — V. 112: veleoséka (la gran secca . . .) prim. I. Mojz. 1. pogl. v. 10. — „In Bog je rekel: zberoj vodo v en kraj in naj se prikaže suha zemlja.“ Dante si je mislil, da je bila pod južnim nebom prej suha zemlja, nego pod severnim — našim. In izpod južnega neba je priletel Lucifer dol, in zemlja se mu je umaknila v notranjost in takrat se je vzbočila naša zemeljska poluta iz morja in nastala je velika oseka. — V. 114: pod nje vrhom . . . prav pod zenitom severnega neba si je Dante mislil Jeruzalem, in v isti črti doli, v sredi- ni zemlje — Luciferja. — V. 117: kroga majhnega . . . izmed vseh krogov je zadnji seveda — najožji; na spodnji strani, obrnjeni proti južni poluti neba, stoji zdaj Dante in gleda nazaj in se čudi nekaj časa, ko vidi, da Luciferju noge kvišku štrle. Razume, ko mu Vergilij razloži, da je bil Lucifer treščen izpod južnega neba in je ostal tako v sredi zemlje. — V. 125: tudi ta nad nama . . . tu razlaga, kako je nastal ta ozki rov, ta poka, po kateri pojmeta na južno poluto. — V. 130: le šum rečice . . . potok solza, ki teče z gore očiščevanja (vic), torej z južne plati noter v zemljo. — V. 139: vsakateri izmed treh delov Div. komedije se kon- čava z besedo: le stelle — zvezde.

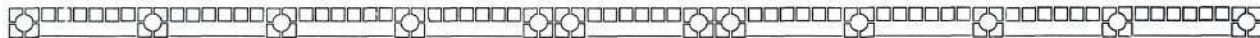
Preden se ločimo od I. dela božanstvene komedije, Pekla, naj kratko ponovimo poglobitno vsebino. Kakor veli- kansko, z obokom pokrito dolino, idočo do srede zemlje, presekan o devetero ravníc (polic), si moramo misliti Dantejev pekel. Na prvi ravnici (t. j. v prvem krogu) so pravičniki starega veka, Homer in drugi, ter nekrščeni otroci. Ti še ne trpe nič. Trpljenje se pričinja šele v prihodnjem krogu. In zdaj deli Dante grešnike po sedmih poglobitnih grehih; pripomniti pa moram, da teh grehov niso vedno naštevali tako, kakor jih mi. V 3. stoletju po Kr. n. pr. našteva te-le

Tertulijan (Adv. Marc. IV. 9):

Dante pa ima tole vrsto:

1. idololatria,	1. nasladnost (nečistost),	} grehi iz slabosti
(zastopnica: volkulja)
2. blasphemia,	2. požrešnost,	
3. homicidium,	3. lakomnost in zapravljenost,	
4. adulterium,	4. lenoba za dobro (v dveh krogih!),	} grehi
zlobe.
5. stuprum,	5. jeza in iz nje izvirajoča silovitost,	
6. falsum testimonium,	6. nevoščljivost in iz te izvirajoča prevara (a še ne zloraba zaupanja) — (ris),	
7. fraus.	7. prevara, z zlorabo zaupanja, iz napuha (lev): izdajalstvo.	

Ako se volkulja druži z risom in levom, nastanejo največji grehi. Tako nam Dante v Peklu kaže tiste, ki so se od 7 poglobitnih grehov dali premagati; v vica h njegovih se duše očiščujejo od istih 7 grehov, v nebesih (v raju) pa slave zmago nad temi 7 grehi.

V tujini.

Zložil dr. Leopold Lenard.

Jaz ljubim, tuja te ravan,	korak moj meri in zaman
brezmejna in molčeča!	oziram se, kdaj sreča
Že mnogo let te dannadan	me v dalji tiha sreča.

